

Minister Rozwoju i Technologii

Znak pisma: DMP-II.054.5.2025
Warszawa, 19 maja 2025 r.

Pan Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację nr 9611 Pana Posła Wojciecha Michała Zubowskiego w sprawie dostępności kas samoobsługowych umożliwiających płatność gotówką.

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją nr 9611 Pana Posła Wojciecha Michała Zubowskiego w sprawie dostępności kas samoobsługowych umożliwiających płatność gotówką, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższego stanowiska, będącego efektem współpracy z Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Wykorzystanie kas samoobsługowych w handlu detalicznym, to obecnie trend zapoczątkowany w szerszej skali w okresie pandemii (ograniczają one znacząco kontakt między kupującym a personelem sklepu). Urządzenia te umożliwiają automatyzację sprzedaży, czyli dokonywania samodzielnej zapłaty za zakupy bez obsługi ze strony kasjera. Wśród zalet tych urządzeń wymienić można możliwość wygodnych i szybkich zakupów dla konsumentów, a dla sprzedających – ograniczenie liczby personelu (zmniejszenie kosztów), a także dzięki mniejszym kolejkom szybszą obsługę klientów.

Wdrażaniu kas samoobsługowych sprzyja także malejące zainteresowanie płatnością gotówką przez kupujących. Obecnie Polska przoduje w wykorzystaniu płatności bezgotówkowych dzięki powszechności wykorzystania kart płatniczych czy innego rodzaju płatności zbliżeniowych.

W swojej interpelacji Pan Poseł wskazuje, że obywatele wnoszący o interwencję zwracają uwagę na rosnącą tendencję do ograniczania w punktach handlowych liczby kas, w których można płać zarówno gotówką jak i kartą, na rzecz kas obsługujących wyłącznie płatności bezgotówkowe.

Zgodnie z art. 59ea ust. 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz.U. z 2024 r. poz. 30 ze zm.; dalej: „uup”) „Akceptant¹ nie może uzależniać zawarcia z konsumentem umowy o świadczenie usługi lub umowy sprzedaży towaru od dokonania zapłaty w formie bezgotówkowej ani odmówić przyjęcia zapłaty od konsumenta znakami pieniężnymi emitowanymi przez NBP.”

W kolejnym ustępie powołanego artykułu przewidziano wyjątki od ustanowionej powyżej reguły: „Przepisu ust. 1 nie stosuje się: 1) do działalności prowadzonej w sieci Internet; 2) w miejscu prowadzenia działalności bez obecności personelu; 3) w trakcie imprezy masowej w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 616), jeżeli zamieszczono stosowną informację

¹ Akceptant to przedsiębiorca, który akceptuje płatność kartą, czyli zgadza się, aby sprzedawane przez niego towary lub usługi opłacać z wykorzystaniem karty płatniczej.

w regulaminie tej imprezy; 4) do jednorazowej transakcji, bez względu na liczbę wynikających z niej płatności, której wartość jest równa przeciętnemu wynagrodzeniu w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w trzecim kwartale roku poprzedniego, ogłoszanemu przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, albo większa od niego.”

W omawianym przepisie chodzi o zakazanie takiej organizacji systemu sprzedaży towarów lub świadczenia usług, w ramach którego faktycznie uniemożliwia się dokonywanie zapłaty gotówką. Regulacja ta służy powstrzymaniu akceptantów przed wprowadzeniem sprzecznych z założeniem ustawodawcy modeli biznesowych.

Przenosząc powyższe na grunt analizowanej sprawy należy podkreślić, że w sytuacji, gdy placówka handlowa zorganizowana jest w taki sposób, że skorzystanie z kasy samoobsługowej umożliwiające wyłącznie płatność bezgotówkową, nie stanowi jedynego dostępnego sposobu opłacenia zakupu, konsumentowi nie jest narzucana konieczność zapłaty w tego typu kasie samoobsługowej, a zatem zakup nie jest uzależniony od tego, czy konsument dokona transakcji bezgotówkowej. To konsument decyduje w jakiej postaci opłaci zakupy w sklepie stacjonarnym.

Należy także wskazać, że zakaz odmowy przyjęcia zapłaty od konsumenta gotówką nie ma charakteru definitywnego. Ustawodawca przewidział wskazane wyżej wyłączenia. W przypadku sprzedaży w miejscu prowadzenia działalności bez obecności personelu, nie ma obowiązku zapewnienia przyjmowania płatności gotówką. Takim wyjątkiem objęty będzie np. sklep bezobsługowy, w którym obsługa klienta, łącznie z płatnością jest zautomatyzowana.

Natomiast w sytuacji, w której w lokalu znajduje się pracownik zajmujący się sprzedażą np. podający na danym stanowisku towary klientowi, ale sposób zapłaty za towary zorganizowany jest w ten sposób, że można zapłacić za zakupy wyłącznie bezgotówkowo, wówczas nie wystąpiłaby przesłanka do skorzystania z ustawowego wyjątku i tym samym doszłoby do naruszenia art. 59ea ust. 1 uup.

Z upoważnienia, z wyrazami szacunku

Michał Jaros

Sekretarz Stanu

/ kwalifikowany podpis elektroniczny /

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz. U. L 119 z 4 maja 2016 r., z późn. zm.), zwanego dalej „RODO”, informuję, że:

1. Administratorem Pani/Pana danych osobowych jest Minister Rozwoju i Technologii z siedzibą w Warszawie, przy Placu Trzech Krzyży 3/5, 00-507 Warszawa, e-mail: kancelaria@mrit.gov.pl, tel. +48 222 500 123, adres skrytki na ePUAP: /MRPiT/SkrytkaESP, adres do doręczeń elektronicznych: AE:PL-68477-29007-EFSHR-25. Wykonującym obowiązki administratora jest dyrektor Departamentu Małych i Średnich Przedsiębiorstw.
2. Jeśli ma Pani/Pan pytania dotyczące przetwarzania Pani/Pana danych osobowych, a także przysługujących Pani/Panu praw, może się Pani/Pan kontaktować z Inspektorem Ochrony Danych w MRiT wysyłając informację na skrzynkę: iod@mrit.gov.pl.
3. Pani/Pana dane osobowe będą przetwarzane w oparciu o art. 6 ust. 1 lit. c) RODO tj. w celu wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze, na podstawie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. z 2024 r. poz. 907), oraz w związku z § 162 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. - Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806) oraz art. 193 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. - Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M. P. z 2022 r. poz. 990).
4. Pani/Pana dane osobowe przetwarzane będą w celu rozpatrzenia i udzielenia odpowiedzi na interwencję poselską lub senatorską lub interpelację/zapytanie poselskie.
5. Odbiorcami Pani/Pana danych osobowych mogą być:
 - organy władzy publicznej oraz podmioty wykonujące zadania publiczne lub działające na zlecenie organów władzy publicznej, w zakresie i w celach, które wynikają z przepisów powszechnie obowiązującego prawa (np. na żądanie sądów, urzędów skarbowych, Prokuratury lub Policji);
 - inne podmioty, które na podstawie stosownych umów podpisanych z MRiT przetwarzają dane osobowe, dla których Administratorem jest Minister Rozwoju i Technologii (np. podmioty świadczące usługi prawne, dostawcy systemów informatycznych i usług IT oraz telekomunikacyjnych, operatorzy pocztowi i kurierzy).
6. Pani/Pana dane osobowe będą przechowywane przez okres niezbędny do realizacji celu ich przetwarzania tj. do chwili załatwienia sprawy, w której zostały one zebrane, a następnie – w przypadkach, w których wymagają tego przepisy ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2020 r. poz. 164 ze zm.) – przez czas określony w tych przepisach.
7. Pani/Pana dane osobowe nie będą podlegać zautomatyzowanemu podejmowaniu decyzji lub profilowaniu.
8. Pani/Pana dane osobowe nie będą przekazywane do państwa trzeciego ani do organizacji międzynarodowych.
9. Podanie danych jest dobrowolne, ale niezbędne do rozpatrzenia i udzielenia odpowiedzi na interpelację/zapytanie/interwencję.
10. W związku z przetwarzaniem Pani/Pana danych osobowych przysługują Pani/Panu następujące prawa:
 - prawo dostępu do swoich danych oraz otrzymania ich kopii zgodnie z art. 15 RODO;
 - prawo do sprostowania (poprawiania) swoich danych, jeśli są błędne lub nieaktualne, zgodnie z art. 16 RODO;
 - prawo do ograniczenia przetwarzania danych zgodnie z art. 18 RODO.

W przypadku powzięcia informacji o niezgodnym z prawem przetwarzaniu w Ministerstwie Rozwoju i Technologii Pani/Pana danych osobowych, przysługuje Pani/Panu prawo wniesienia skargi do organu nadzorczego właściwego w sprawach ochrony danych osobowych, tj. Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa.